

Broj XXXIV / 2018
Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

EU U 2018. GODINI – QUO VADIS, EVROPO?

TEMA BROJA STR. 3–4

KOMENTAR STR. 5–6

Ekaterina Zaharieva, potpredsednica Vlade Bugarske, zadužena za reformu pravosuđa i ministarka spoljnih poslova

KOLUMNA STR. 7

Komšijsko predsedavanje – dobro došli u EU

U FOKUSU STR. 8–9

Nova evropska strategija – plastični otpad prekrpio je planetu

PREDSTAVLJAMO STR. 14–15

Pregovaračko poglavlje 30 – ekonomski odosi sa inostranstvom

1. januar

Bugarska preuzela predsedavanje Savetu Evropske unije

Bugarska je prvog januara zvanično preuzela predsedavanje Savetu EU. Glavni cilj je zalaganje za bezbednu, stabilnu i solidarnu Evropu, a visoko na listi prioriteta bugarskog predsedavanja nalazi se i Zapadni Balkan i politika proširenja. Pod sloganom „Ujedinjeni smo jaki“ (*United We Stand Strong*), Bugarska će se tokom šest meseci truditi da bude posrednik, politički lider i koordinator kako bi odgovorila na potrebe evropskih građana i pretvorila izazove u prilike. Nakon Bugarske, predsedavanje Savetom EU preuzeće Austrija. [Više...](#)

18–19. januar

Evropska komesarka za regionalnu politiku u poseti Beogradu

Evropska komesarka za regionalnu politiku Korina Krecu boravila je u dvodnevnoj zvaničnoj poseti Beogradu. Ovom prilikom sastala se s visokim državnim zvaničnicima, s kojima je razgovarala o evropskom putu Srbije. Ona je izrazila nadu da će Srbija iskoristiti pozitivan momenat koji je usledio nakon što je predsednik Evropske komisije Žan Klod Junker vratio temu proširenja na evropsku agendu. Komesarka je istakla značaj programa prekogranične saradnje u cilju jačanja regionalnog razvoja i povezanosti, a ujedno je i pohvalila Srbiju zbog uspeha u projektima prekogranične saradnje s Mađarskom, Rumunijom, Hrvatskom i Bugarskom. [Više...](#)

23. januar

Raste podrška Srbije EU

Rezultati istraživanja javnog mnjenja „Evropska orijentacija građana Srbije“, koje sprovodi Ministarstvo za evropske integracije, pokazuju da bi, ukoliko bi referendum bio održan sutra, 52% građana glasalo za ulazak u EU. Istraživanje u kojem je učestvovalo više od 1050 ispitanika starijih od 18 godina pokazalo je i da bi 24% građana glasalo protiv ulaska u EU, dok 12% ne bi glasalo uopšte. Ovo predstavlja pomak u odnosu na ranije istraživanje iz jula 2017. godine, kada je 49% odsto građana izjavilo da bi reklo „da“ Evropskoj uniji. [Više...](#)

30–31. januar

Tajani u poseti Beogradu

Predsednik Evropskog parlamenta Antonio Tajani boravio je u dvodnevnoj, zvaničnoj poseti Beogradu, tokom koje je razgovarao s visokim državnim zvaničnicima. Tajani je naglasio značaj sprovođenja reformi, unapređenja vladavine prava i slobode medija, izrazivši uverenje da će Srbija uraditi sve što je neophodno kako bi bila spremna za članstvo. Tokom posete, Tajani je učestvovao i na konferenciji EU – Srbija 2018: Investicije, rast i zapošljavanje, na čijem su otvaranju svečano potpisani finansijski sporazumi između Srbije i Evropske investicione banke, kojim su obezbeđena bespovratna finansijska sredstva i krediti za projekat rekonstrukcije pruge Niš – Dimitrovgrad, kao i za stambeno zbrinjavanje izbeglica. [Više...](#)

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)

Masarikova 5/16, 11000 Beograd, Srbija

www.bos.rs

Urednici: Jelena Babić, Vladimir M. Pavlović, Vanja Dolapčev, Jelena Jorgačević

Autori: Jelena Babić, Jelisaveta Jovanović, Vanja Dolapčev, Mirjana Jovanović

Lektura: Marijana Milošević

Objavlivanje elektronskog biltena „Progovori o pregovorima“ podržala je Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji. Godišnji rad BOŠ-a podržava Evropska unija u okviru programa Evropa za građane i građanke. Stavovi izneti u ovom biltenu nisu nužno stavovi Fondacije za otvoreno društvo ili Evropske unije. Beogradska otvorena škola odgovorna je isključivo za iznete informacije. Za stavove i informacije u autorskim tekstovima i intervjuima odgovorni su sami autori, odnosno intervjuisane osobe.

EU 2.0

QUO VADIS, EVROPO?

Pored toga što ćemo tokom 2018. godine širom starog kontinenta slaviti kulturno nasleđe i veličati evropsku kulturnu baštinu, za Evropsku uniju ovo će biti i godina ozbiljnih priprema, u rangu olimpijskih.

Ovo je godina u kojoj će ujedinjena Evropa slaviti svoja najveća postignuća, neka od onih koje je čine najprivlačnijim i najpoželjnijim sistemom organizovanja i udruživanja danas. Slavi se 60-godišnjica Carinske unije i 25-godišnjica od osnivanja Zajedničkog tržišta – dva ozbiljna kamena temeljca evropskog ujedinjenja, koje svoje prve obrise imaju u idejama očeva osnivača.

A naredna, 2019. godina, je godina velikih izbora za koje Evropa mora da se pripremi – nekih izbora koji će konačno biti rešeni baš pred proleće i nekih drugih, čije će zaokruživanje u kasno proleće dovesti do novih/starih rešenja za Evropu u budućnosti.

Goodbay Island

Marta 2017, kada je britanska premijerka Tereza Mej aktivirala član 50. Lisabonskog ugovora o izlasku Velike Britanije iz Evropske unije, i zvanično je pokrenuta dvogodišnja procedura tokom koje će Velika Britanija napustiti Evropsku uniju. Kako vreme odmiče, sve su izvesnije pozicije i jedne i druge strane, a vrsnije su i posledice izbora napravljenog tog juna 2016. godine. Povrh svega, sve je očiglednije i nezadovoljstvo stanovnika Ostrva koji su – bili oni za ostanak ili odlazak – najpre (bili) nezadovoljni sopstvenom Vladom, ali i administracijom koja vodi sam proces.

Što se tiče EU, stvari teku glatko. Pozicije su spremne, dokumenti takođe, a komunikacija je jasna i nedvosmislena. EU je prisutna i u igri je koja će svoj zamajac imati tokom ove godine, jer su Mišel Barnije i njegov tim, zajedno s kolegama iz preostalih država članica EU, zasukali rukave.

I u 2018. godini već su počeli. Krajem januara ove godine, EU je već usvojila direktive za prelazni period. Nakon što Britanija marta 2019. godine i formalno napusti EU, iako će biti u obavezi da primenjuje pravne tekovine EU, neće imati pravo glasa prilikom odlučivanja. Predloženi datum za kraj prelaznog perioda je 31. decembar 2020. godine, a usvojene direktive obavezuju Veliku Britaniju da poštuju propise EU do tog datuma.

Direktive podrazumevaju da će izmene zakona koje institucije i agencije EU usvoje tokom prelaznog perioda biti primenjive u Velikoj Britaniji, dok ova država, kao što je pomenuto, neće učestvovati u procesima donošenja odluka. Izuzetak je oblast slobode, bezbednosti i pravde, gde će Velika Britanija imati pravo da

prihvatiti ili da odustane od određenih pravnih propisa. Usvojene direktive podrazumevaju i da London više neće imati predstavnike u evropskim institucijama, ali će i dalje davati doprinos budžetu EU, a biće i pod jurisdikcijom Evropskog suda pravde.

U skladu sa do sada urađenim, EU bi u svom temeljnom administrativnom, pisanom ali nadasve praktičnom maniru trebalo da kaže doviđenja Velikoj Britaniji 30. marta 2019. godine. Tokom narednih meseci imaćemo priliku i da se uverimo i posvedočimo da li će biti išta good u tom goodbye?

Ostati veliki u velikim stvarima

U jeku brakorazvodne parnice, EU ima i drugih pitanja kojima mora da posveti veliku pažnju.

Ukoliko samo za momenat zanemarimo pitanja kao što je postupak protiv Poljske za kršenje člana 7. Ugovora iz Lisabona, koji će biti u žiži interesovanja i reakcija u prvoj polovini 2018. godine, EU tek treba da reši neke od ključnih problema koji zahtevaju konkretna rešenja i nedvosmilenu podršku svih za stolom.

U poslednje tri godine, EU se ozbiljno bori s pritiscima migrantske krize. Polovična rešenja u smislu podrške i rezultata još uvek nisu urodila plodom. Jednoglasnost, kako u smeru razvoja politike koja doprinosi efikasnim rešenjima na ovom planu tako i podeljena odgovornost svih učesnika, podjednako su bitni. Pretpostavlja se da će EU tokom 2018. godine morati zaista predano da se okrene rešavanju ovog pitanja. Finansijska podrška i načelna, stalna posvećenost samo na rečima nisu dovoljni da preživi osnovna vrednost na kojoj EU počiva – solidarnost.

Ipak, nikako ne treba zanemariti da se od Evrope očekuje da izvrši ono što je započeto, ne samo prošle nego i svih prethodnih godina. Ovde govorimo o daljoj integraciji evrozona, reformi Evropskog stabilizacionog mehanizma (*European Stability Mechanism*), daljem napretku i razvoju u oblasti Jedinstvenog digitalnog tržišta, jačim pravnim okvirima za regulisanje tržišta finansija i kapitala, ali i primeni propisa u oblastima kao što je energetika (*Europe's Clean Energy Package*).

Ne zaboravimo da u maju na snagu stupaju novi EU propisi koji se odnose na zaštitu podataka o ličnosti i sa sobom povlače vrlo ozbiljna pravila, procedure i izdatke za sve one organizacije, institucije i uključene strane koje na bilo koji način sakupljaju, obrađuju i čuvaju lične podatke.

Ovo je poslednja godina mandata Junkerove komisije koja mora, u sklopu istaknutih deset prioriteta, da dokaže da je bila dostojna izazova s kojim se suočila. Junkerova komisija još ima priliku da bude velika u velikim stvarima – bilo da je započela primenu propisa za čije donošenje se zalagala tokom mandata, bilo da je preostale propise stavila na dnevni red za njihovo donošenje.

A ko je na čelu EU kolone?

Bugarska je 1. januara 2018. godine preuzela predsedavanje Savetom EU, te će se u narednih šest meseci pod sloganom „Ujedinjeni smo jaki“ zalagati za bezbednu, stabilnu i solidarnu Evropu. Kao glavni cilj svog predsedavanja Bugarska navodi težnju da „odgovori na realne potrebe evropskih građana, a da izazove pretvori u nove mogućnosti“. Nakon Bugarske, po treći put, 1. jula 2018. godine na čelo Saveta EU dolazi Austrija.

Austrija će u fokusu svog predsedavanja imati građane, te će se fokusirati na najveće izazove s kojima se EU suočava, a što svakako uključuje bezbednost. S obzirom na to da Austrija poslednja predsedava u okviru trenutnog predsedavačkog trija, baviće se pitanjima koja ostanu otvorena nakon estonskog i bugarskog predsedavanja, kako je rečeno iz tamošnjih visokih diplomatskih krugova.

VATRENO KRŠTENJE BUGARSKE

Ono što je značajno za Srbiju, ali i druge zemlje kandidate za članstvo, je činjenica da je Bugarska politiku proširenja stavila u sam vrh prioriteta tokom svog predsedavanja. Insistirajući na tome da je proširenje ključ stabilnosti i garant mira i prosperiteta na Zapadnom Balkanu, Bugarska je u programu predsedavanja najavila da joj je cilj da za svaku od šest zemalja Zapadnog Balkana predstavi jasan akcioni plan s konkretnim koracima.

Cilj predsedavanja biće i produbljivanje regionalne saradnje i unapređenje dobrosusedskih odnosa kroz jače povezivanje Zapadnog Balkana u oblasti energetike, transporta, obrazovanja, kao i digitalizacije. S tim u vezi, u Sofiji će u maju biti održan i Samit EU – Zapadni Balkan, na kojem će učestovati kako visoki zvaničnici EU tako i lideri šest zemalja Zapadnog Balkana.

(Pred)izborne ide

U mnogo manjem intenzitetu nego prethodne godine, EU dočekuje izbore u državama članicama, i to u Italiji i Švedskoj, ali s daleko većim intenzitetom priprema sopstvene – za Evropski parlament, u maju 2019. godine.

Poslednji izbori za Evropski parlament održani su 2014. godine pod sloganom „Ovaj put je drugačije“ (*This time is different*), a sve je izvesnije da zaista sve i mora biti drugačije. Ovoga puta bez evroskeptičnih poslanika iz Velike Britanije koji konačno pakuju koferu u Briselu, Evropu tek čeka odbrana od poplave evroskeptičnih poslanika ostatka kontinenta, uz nezaobilaznu mobilizaciju evropskog građanstva da uzmu učešće i izađu na izbore i glasaju.

Početak februara poslanici sadašnjeg saziva Evropskog parlamenta odbili su predlog da deo poslanika u narednom sazivu bude izabran na transnacionalnim listama i time, još jednom u proteklih nekoliko decenija, odbili mogućnost da se doprinese daljoj reformi izbornog sistema ovog predstavničkog tela.

Držimo pesnice da izlaznost građana i građanki EU u maju 2019. godine bude veća od standardnih 42%, što će uveliko zavisiti od toga koliko će kampanja, prioriteta i ozbiljnost političkih partija i kandidata tokom ove godine zainteresovati javnost, spremnu da u maju to prepozna i da svoj glas.

A i proširenje je tu

Proširenje je vraćeno visoko na agendu EU nakon što je predsednik Evropske komisije Žan Klod Junker u svom Govoru o stanju Unije, u septembru prošle godine, rekao da bi EU 2025. godine mogla da ima više od 27 članica.

Interesovanje je probuđeno i njegovom najavom da će EU doneti novu Strategiju proširenja, koja je 6. februara ove godine usvojena u Evropskom parlamentu u Strazburu pod nazivom „Verodostojna perspektiva proširenja za Zapadni Balkan“. Pomenutim dokumentom potvrđena je evropska perspektiva Zapadnog Balkana i postavljen je novi okvir za pristupanje država iz ovog regiona EU.

U dokumentu je 2025. godina pomenuta kao perspektiva datuma mogućeg ulaska i najbolji mogući scenario za Srbiju i Crnu Goru – dve države koje su najdalje odmakle u procesu pregovora sa EU.

Umesto zaključka

Nekih tema, kada je reč o budućim događajima u Evropskoj uniji, nismo se ni dotakli, dok smo ostale samo usputno spomenuli. Nadamo da smo vas zainteresovali da ostanete s nama i tokom ove godine, jer ćemo pisati o svemu ovome i još mnogo čemu u mesecima koje slede.

Ukoliko niste – uključite se.

Ukoliko jeste – stay tuned.

Jelena Babić i Jelisaveta Jovanović
Beogradska otvorena škola

AGENDA ZAPADNOG BALKANA JE ZA CELU EVROPU: NAŠA BUDUĆNOST JE ZAJEDNIČKA¹

Piše: Ekaterina Zaharieva, potpredsednica Vlade Bugarske, zadužena za reformu pravosuđa i ministarka spoljnih poslova

Od svega što čovek u životnom nagonu podiže i gradi, ništa nije u mojim očima bolje i vrednije od mostova. [...] Svačiji i prema svakom jednaki, korisni, podignuti uvek smisljeno, na mestu na kome se ukrštava najveći broj ljudskih potreba, istrajniji su od drugih građevina i ne služe ničem što je tajno i zlo. [...]
Svi su oni u suštini jedno i podjednako vredni naše pažnje, jer pokazuju mesto na kome je čovek naišao na zapreku i nije zastao pred njom, nego je savladao i premostio kako je mogao, prema svom shvatanju, ukusu, i prilikama kojima je bio okružen.

Ozbiljnost i značenje simbola koje je opisao Ivo Andrić, prvi dobitnik Nobelove nagrade s Balkana, nisu izgubili nijedan deo svog kredibiliteta. Danas imaju nove dimenzije i značenja koja su važna za budućnost čitavog regiona i Evrope.

Politički lideri i građani Zapadnog Balkana sada imaju istorijski značajan zadatak da prevaziđu prepreke i izgrade most do svoje uspešne budućnosti, koja je u Evropskoj uniji. Ne postoji alternativa. Ovo je budućnost Unije, jer bez Zapadnog Balkana naš zajednički projekat neće biti u potpunosti završen, a Evropa neće biti kontinent koji je dovoljno stabilan i siguran.

Trajna ekonomska i politička stabilizacija i garantovani demokratski razvoj zemalja u regionu su dugoročni ciljevi koje smo u EU postavili za sadašnjost i verujem da su i politički lideri na Balkanu to isto učinili.

Bugarska ulaže u sigurnu, prosperitetnu, održivu i socijalnu Evropu. Zato evropska perspektiva za Zapadni Balkan nije samo glavni prioritet bugarskog predsedavanja Savetu EU već predstavlja i našu trajnu posvećenost u oblasti spoljne politike. U poslednjih osam meseci smo naporno radili da vratimo ovu temu na evropsku agendu – i uspešli smo. Petnaest godina nakon sastanka u Solunu, lideri EU, kao i zemlje iz regiona, okupiće se u Sofiji, kako bismo zajedno brže stigli do našeg zajedničkog cilja.

Sada je vreme za akciju. Sada je vreme da svih šest zemalja ubrza svoje reforme i izgradi dobrosusedske odnose. Strategija Komisije za Zapadni Balkan ne samo da prepoznaje strateški značaj regiona za Evropu, već takođe daje jasan horizont i verodostojnu perspektivu da se zemlje mogu pridružiti EU kada su spremne. Neke od zemalja u regionu su u naprednijoj fazi, dok su druge na početku, ali je EU jasno izrazila spremnost da

Izvor: www.radior.ro

pruži dodatnu pomoć za ubrzanje reformi i poboljšanje života ljudi u regionu. Ova pomoć treba da obezbedi dodatnu motivaciju. Godina 2025. je ambiciozan cilj, a njegovo ispunjenje se oslanja na velike reforme u ključnim političkim, ekonomskim i socijalnim aspektima. Zemljama u regionu je bio potreban jasan politički signal da će vrata Evropske unije ostati otvorena za njih. A sada, njihove političke elite treba da se fokusiraju na nastavak reformi, što bi ih dovelo do pridruživanja porodici kojoj pripadaju.

Dok je u poslednjih nekoliko godina EU bila posvećena rešavanju drugih izazova i vanrednih situacija u vezi s njenom budućnošću, 2017. godine je na glavno mesto postavila neke pozitivne trendove kako za Uniju tako i za region Zapadnog Balkana. Evroskepticizam gubi tlo. Postoje dobre dinamike u odnosima zemalja Zapadnog Balkana.

Jedan od najboljih primera je sporazum o prijateljstvu između Sofije i Skoplja. To je pozitivan primer kako zemlje iz našeg regiona mogu rešiti svoje sporove i kako mogu pomoći u jačanju političke stabilnosti u regionu.

Sada je pravi trenutak da lideri u regionu pokažu odgovornost i uključe se u ostvarivanje potrebnih reformi, kao i rešavanje određenih regionalnih problema, da steknu poverenje u svoju politiku i da pošalju pozitivan signal liderima Evropske unije. Kriterijumi su jasni i uslovi moraju biti ispunjeni. Bez davanja lažnih nada, verujemo da zajedno možemo uraditi dosta stvari.

Evropska komisija je pokazala spremnost da podrži zemlje Zapadnog Balkana u šest novih inicijativa – za jačanje vladavine

¹ Komentar je preuzet s portala *European Western Balkans* (www.europeanwesternbalkans.rs). Komentar je deo aktivnosti u okviru projekta „Otvoreno o pregovorima: Monitoring pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji“ koji se realizuje u saradnji s Beogradskom otvorenom školom, u okviru programa „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“, uz podršku Švedske.

prava, bezbednost i migracije, socio-ekonomski razvoj, transportna i energetska povezanost, digitalne agende i smanjenje roming tarifa, kao i izgradnja dobrosusedskih odnosa. Ovo je ključ za budućnost regiona.

Ekonomski razvoj je izuzetno važan. U nekim zemljama u regionu nezaposlenost mladih je iznad 60%. Bez perspektive pridruživanja EU i stabilnog ekonomskog rasta, mnogo mladih će napustiti svoje zemlje, a oni su glavna pokretačka snaga razvoja svakog društva.

Podsticanje javnih i privatnih investicija je ključni element u izgradnji dugoročnog ekonomskog rasta. Izgradnja puteva je jednako važna kao i razvoj prekograničnih energetske veze. Transportna, komunikaciona i energetska infrastruktura je od izuzetnog značaja za zemlje u regionu.

Bugarska može pomoći zemljama u regionu oko ideja i projekta, što će biti od velike koristi građanima regiona. Zbog toga se fokusiramo na temu povezivanja u svim njenim dimenzijama: infrastrukture, transporta, digitalne, energetske i socijalne dimenzije. Ovo je ključni faktor za podsticanje investicija u regionu i poboljšanje odnosa između suseda na Balkanu, kao i sa zemljama EU. Ovo će takođe imati značajan uticaj na ekonomski rast i na otvaranje novih radnih mesta u regionu.

Uklanjanje trgovinskih barijera, podsticanje saradnje između preduzeća i razvoj sektora malih i srednjih preduzeća u regionu, privlačenje pažnje potencijalnih investitora i podsticanje kontakta među mladima, značajno će doprineti pozitivnoj percepciji Zapadnog Balkana u EU.

Evropska unija je najveći ekonomski partner Zapadnog Balkana. Obim trgovine za 2016. godinu iznosi više od 40 milijardi evra. Između 2007. i 2017. godine EU je uložila gotovo 9 milijardi evra u zemlje ovog regiona putem Instrumenta za pretprijetupnu pomoć (IPA). U 2018. godini za ove zemlje će biti izdvojeno dodatnih 1,7 milijardi evra.

Kao što je Andrić dobro znao, putevi i mostovi izgrađuju se ne samo u svrhu prenošenja robe već prevashodno za razmenu ideja i vrednosti. Danas razgovaramo o partnerskim odnosima i rešavamo zajedničke probleme. U našem zajedničkom interesu u EU je da Zapadni Balkan bude region stabilnosti, prosperiteta i bezbednosti, gde se poštuju sve vrednosti i pravila evropske zajednice.

Zbog svega ovoga – neka nas ne sprečavaju nikakve prepreke današnjice; umesto toga – gradimo mostove. Zato što je naša budućnost zajednička.

Komšijsko predsedavanje DOBRO DOŠLI U EU

Imajući u vidu nedavno usvojenu Strategiju proširenja Unije, izvesno je da će zemlje Zapadnog Balkana, odnosno politika proširenja, ostati stalan prioritet i u predstojećim godinama.

Od 1. januara 2018. godine, u čelo Saveta Evropske unije (EU) sela je Bugarska. Na osnovu programa šestomesečnog predsedavanja, pored mladih, bezbednosti i digitalnog tržišta, prioritet jeste i „Evropska perspektiva i povezanost zemalja Zapadnog Balkana“. Ukratko, cilj je „da se obezbedi veza između zemalja Zapadnog Balkana kada je reč o saobraćaju, kvalitetu vazduha, energetici, obrazovanju i digitalnom tržištu“. Naročito se ističe uloga Bugarske u pogledu promocije smanjenja troškova za telefonske pozive u romingu i veći pristup internetu. Pored toga, smatra se da je zemljama Zapadnog Balkana potrebno pružiti jasnu evropsku perspektivu, međusobnu povezanost i vezu s državama članicama.

Šta to znači za nas? Naime, država članica EU koja predsedava Savetu određuje i program rada jednog od najznačajnijeg tela Organizacije u idućih šest meseci. Pored toga, na osnovu okvirnog kalendara sastanaka, 17. maja, u Sofiji će se održati Samit između EU i zemalja Zapadnog Balkana. Namera predsedavanja Bugarske jeste da se politika proširenja zasniva na dijalogu, ispunjavanju uslova, zaslugama, političkoj volji, te odlučnim reformama. Ovaj potez predstavlja značajan iskorak, imajući u vidu prioritete država članica koje su predsedavale Savetu tokom prošle godine. Naime, kao što smo pisali u prošlom broju Biltena, Malta i Estonija nisu posvetile pažnju politici proširenja EU, već pitanjima poput bezbednosti, migracija, privrede ili digitalizacije.

Pored toga, ovaj prioritet se jasno naslanja na uspon politike proširenja u programu rada cele Evropske unije. Pomenuti trend se ne vidi samo među zvaničnicima Evropske unije i njenih tela već i među liderima država članica, kao što je predsednik Francuske Emanuel Makron. Tome u prilog ide i Strategija proširenja Evropske unije usvojena 6. februara, koja daje jasnu perspektivu članstva državama Zapadnog Balkana.

Politika proširenja, kao najučinkovitije sredstvo za obezbeđivanje mira, stabilnosti i napretka među zemljama Zapadnog Balkana, biće ključni prioritet predsedavanja Bugarske Savetu. Namera predsedavanja Bugarske je da to bude balkansko predsedavanje.

Program predsedavanja Republike Bugarske Savetu EU

Izvor: eu2018bg.bg

Za sada, prema dostupnim podacima, ne postoje jasno izdvojeni prioriteti predsedavanja Savetu koje sledi u julu 2018. godine. Austrija, kao država koja tada preuzima predsedavanje, nije još precizno istakla teme koje će biti prisutne na dnevnom redu Saveta od jula do decembra 2018. godine. Međutim, imajući u vidu osamnaestomesečni program predsedavanja Savetu koji dele Estonija, Bugarska i Austrija, politika proširenja, odnosno, zemlje Zapadnog Balkana, će i dalje ostati jedan o stalnih prioriteta u predstojećim godinama. Takođe, jasno se govori da je budućnost ovih zemalja u EU. Za razliku od prioriteta predsedavanja Bugarske Savetu, u osamnaestomesečnom programu se navodi da će EU u ovom pogledu posvetiti pažnju temama kao što su: jačanje institucija, dobro upravljanje i vladavina prava, regionalna saradnja, stabilnost i promocija društveno-privrednog razvoja.

Štaviše, raspored predsedavanja Savetu i nakon isteka ovog programa je neposredno vezan za zemlje Zapadnog Balkana. Po završetku predsedavanja Austrije Savetu, u januaru 2019. godine, na njegovom čelu će se naći Rumunija, u julu Finska, a na početku 2020. godine Hrvatska. Dakle, gotovo sve države članice koje se graniče sa zemljama u predvorju EU.

Program rada Saveta je jasan, kao i država članica koje predsedavaju istim. Budućnost zemalja Zapadnog Balkana je u EU.

Na potezu smo mi, zemlje Zapadnog Balkana.

*Vanja Dolapčev
Beogradska otvorena škola*

Nova evropska strategija

PLASTIČNI OTPAD PREKRIO JE PLANETU

U Evropskoj uniji se godišnje proizvede preko 28 miliona tona plastičnog otpada. Manje od 30% te količine se reciklira, dok se ostatak spaljuje ili odlaže na deponije. Potencijal za reciklažu je u Evropi i dalje neiskorišćen, a većina prikupljenog plastičnog otpada se izvozi.

Danas ste pazarili namirnice za ručak. Kupili ste hleb, tri jabuke, dve pomorandže, prazluk, flašu vode, flašu soka od jagode i kilogram sira. Velika je verovatnoća da ste u marketu dobili nekoliko plastičnih kesica i ambalaža za jednokratnu upotrebu.

Znate li gde završava ovaj plastični materijal?

U svakodnevnom životu plastiku koristimo u najrazličitije svrhe: od odeće, obuće, posuđa do kozmetike i delova automobila. Plastika je sjajan materijal koji se lako proizvodi, oblikuje i malo teži. Veoma je otporna, što praktično znači da svaki komad plastike ikada proizveden i dalje postoji na planeti, u nekom obliku. Ovakve njene osobine i neodgovorno upravljanje tokovima ovog materijala, doveli su do nastanka jednog od najvećih ekoloških problema s kojima se danas suočavamo – plastični otpad je prekrivio planetu.

Nova evropska strategija

U Strazburu je sredinom januara 2018. godine svetlo dana ugledala prva Strategija Evropske unije za plastiku. EU je još 2015. godine donela Akcioni plan za cirkularnu ekonomiju, a Strategija za plastiku je nastavak ove politike koja treba da reguliše tokove proizvodnje, upotrebe i odlaganja plastike te da podstakne prelazak na cirkularnu ekonomiju. Propisano je niz mera koje treba da osiguraju uspeh pomenute Strategije.

U Evropskoj uniji se godišnje proizvede preko 28 miliona tona plastičnog otpada. Manje od 30% te količine se reciklira, dok se ostatak spaljuje ili odlaže na deponije. Analize pokazuju da ovako visok stepen deponovanja i spaljivanja uzrokuje ekonomske gubitke od 70 do 105 milijardi evra usled kratkog ciklusa korišćenja upotrebljenih sirovina. Potencijal za reciklažu je u Evropi i dalje neiskorišćen, a većina prikupljenog plastičnog otpada se izvozi.

Šta će Evropljanima doneti nova strategija? Postavljena je vizija evropske ekonomije u kojoj je industrija plastike pametna i održiva, podstiče ekonomski razvoj, otvara nove grane privrede, mogućnosti za ulaganja i donosi nove poslove. Istovremeno, industrija doprinosi smanjenju emisije ugljen-dioksida (CO₂),

Izvor: EC Audiovisual Service

smanjenju zavisnosti od uvoznih fosilnih goriva i manjem zagađenju životne sredine. Građani i privredni sektor Evropske unije podstiču odgovorno ponašanje i poslovanje svih ostalih aktera u lancu proizvodnje, korišćenja i upravljanja plastikom. Novi planovi postavljaju kao cilj da do 2030. sva plastična ambalaža na tržištu EU bude pogodna za recikliranje, da se smanji potrošnja plastike za jednokratnu upotrebu i da planirana upotreba mikroplastike bude ograničena.

Kako do cilja?

Kako bi ostvarila ovu viziju, EU je predvidela četiri osnovna pravca delovanja. Prvi je **poboljšanje ekonomičnosti i kvaliteta procesa recikliranja plastike**. Naime, planira se uvođenje standarda i drugih mera koje će proizvođače plastičnih proizvoda podstaći da mogućnost reciklaže ugrade u dizajn plastičnih proizvoda. Istraživanja ukazuju da bi se ovim merama mogli prepoloviti troškovi reciklaže ambalažnog otpada. Cilj je do 2030. osigurati ponovnu upotrebljivost ili recikliranje sve plastične ambalaže stavljene na tržište EU. Kako bi se osiguralo povećanje potražnje za recikliranim plastičnim proizvodima, Komisija, između ostalog, pokreće kampanju koja ima za cilj preuzimanje obaveze da do 2025. godine na nivou EU 10 miliona tona reciklirane plastike bude ugrađeno u nove proizvode. Niz mera predviđen je za poboljšanje odvojenog prikupljanja i razvrstavanja plastičnog otpada (poput ekonomskih instrumenata, mehanizama povratne naknade itd.).

Zatim, drugi pravac delovanja govori o **smanjenju proizvodnje plastičnog otpada i njegovog bacanja u životnu sredinu**.

Nedavna istraživanja pokazala su da se sitni molekuli plastike nalaze u hrani i pijaćoj vodi gotovo svih zemalja, uključujući i one najrazvijenije. EU već sprovodi niz mera¹ za smanjenje upotrebe plastičnih kesa i smanjenja količine plastičnog otpada koji dospeva u mora i okeane. Dodatne mere će biti usmerene na plastične proizvode za jednokratnu upotrebu i uvođenje proširene odgovornosti proizvođača. Upotreba biorazgradive plastike smanjiće količinu plastičnog otpada prisutnog u životnoj sredini. Većina plastike koja se trenutno nalazi na tržištu, a koja je obeležena kao biorazgradiv, je različitih svojstava i raspada se pod specifičnim uslovima koji se ne nalaze uvek u prirodi. Cilj je da se sva plastika pravilno obeleži kako bi potrošači imali potpunu informaciju o njenim svojstvima i pravilnom rukovanju nakon upotrebe.

Takođe, pružaće se **podsticaj inovacijama i investicijama u rešenja koja vode ka cirkularnoj ekonomiji**. Inovativna rešenja za odvajanje plastike, razvoj inovativnih poslovnih modela, razvoj pametnih plastičnih materijala i potpuno biorazgradivih plastičnih materijala, kao i druge inovacije predstavljaju ključ za ostvarivanje ciljeva strategije. One mogu znatno smanjiti troškove reciklaže, unaprediti svojstva materijala i efikasnost procesa reciklaže te otvoriti potpuno nove grane industrije. EU planira finansijske podsticaje za nastavak istraživanja i inovacija, kao i novih 100 miliona evra za period do 2020. godine.

Konačno, kao četvrta stavka ističe se **uticaj na aktivnosti na globalnom nivou**. Upravljanje tokovima plastičnog otpada

zahteva globalni pristup, s obzirom na to da se njime trguje na međunarodnom nivou i da plastični otpad iz jednog dela sveta lako dospeva, preko mora i okeana, do najudaljenijih krajeva planete. Polovina prikupljenog plastičnog otpada u EU se trenutno izvozi u inostranstvo, a ne zna se sa sigurnošću kako se taj otpad zatim obrađuje. EU će nastaviti već započete aktivnosti² na međunarodnom nivou, a planira se i podsticaj najboljih praksi i finansiranje unapređenja upravljanja otpadom van granica EU.

Merama koje nova strategije predviđa, EU je izabrala da se uhvati u koštac s rešavanjem problema koji nastaju upotrebom plastike duž celog životnog ciklusa ovog materijala. Ambiciozna vizija daje jasan strateški pravac razvoja koji podstiče ekonomiju, inovacije, otvara nova radna mesta i istovremeno obezbeđuje čistiju i zdraviju životnu sredinu.

*Mirjana Jovanović
Beogradska otvorena škola*

¹ Direktiva 2015/720/EU o izmeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje tankih plastičnih kesa i 37 Direktiva 2008/56/EZ o uspostavljanju okvira za delovanje EU u području politike morskih ekosistema

² Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja mora s brodova (Konvencija MARPOL), Konvencija OSPAR (severoistočni Atlantik), Konvencija HELCOM (Baltičko more) i Barselonska konvencija (Sredozemlje)

Slavljenje različitosti

TAMO GDE PROŠLOST SUSREĆE BUDUĆNOST

U današnje vreme kada je evropska, ali i svetska, kultura pod uticajem digitalizacije, kada smo svedoci fizičkih pritisaka na određene lokalitete koji prete da budu uništeni zarad izgradnje stambenih i poslovnih zgrada, kada se kulturnim dobrima neovlašćeno trguje, a mnoga od njih bivaju uništena u konfliktnim područjima, neophodno je uložiti dodatne napore u očuvanje kulturnog nasleđa.

Širom Evropske unije, od Irske do Letonije, od Finske do Malte, 2018. godina biće obeležena kao Evropska godina kulturnog

nasleđa. Pod sloganom „Naše nasleđe: gde prošlost susreće budućnost“ biće organizovano više od 8.000 događaja s ciljem slavljenja kulturne različitosti i bogate evropske kulture.

Širom 28 država članica, ali i u državama kandidatima za članstvo, građani će imati priliku da se bliže upoznaju sa evropskom kulturnom baštinom, koja je bitan segment zajedničkog evropskog identiteta.

Cilj ove inicijative je da podigne svest građana o značaju kulturnog nasleđa i evropske prošlosti, kao i da ojača osećaj

2018

EVROPSKA GODINA KULTURNOG NASLEĐA

GDE PROŠLOST SUSREĆE BUDUĆNOST

europeana

2018 EVROPSKA GODINA KULTURNOG NASLEĐA #EuropeForCulture

evropskog kulturnog identiteta, te da građane podstakne da istraže i čuvaju evropsku kulturnu baštinu. Evropska unija ovom inicijativom želi da ukaže na važnost kulturnog nasleđa u uspostavljanju sistema vrednosti pojedinca, značaja očuvanja kulturne baštine i njenog prenošenja na buduće generacije.

Zašto baš Evropska godina kulturnog nasleđa

Evropska kultura je bitan faktor društvene kohezije – ona povezuje ljude različite nacionalnosti, starosnog doba i društvenog statusa. Pored ovoga, podstiče i ekonomski rast i razvoj otvaranjem novih radnih mesta u oblastima koje su popularne turističke destinacije. Kulturno nasleđe predstavlja glavni faktor kulturne razmene Evrope sa ostatkom sveta. Da građani EU umeju da prepoznaju važnost evropske kulturne baštine pokazuje i skorašnje istraživanje *Evrobarometra* prema kojem osam od deset Evropljana i Evropljanki vide značaj kulturnog nasleđa, ne samo za njih lično već i za njihovu zajednicu, region, državu, pa i celu Evropsku uniju.

Međutim, u današnje vreme kada je evropska, ali i svetska kultura pod uticajem digitalizacije, kada smo svedoci fizičkih pritisaka na određene lokalitete koji prete da budu uništeni zarad izgradnje stambenih i poslovnih zgrada, kada se kulturnim dobrima neovlašćeno trguje, a mnoga od njih bivaju uništena u konfliktnim područjima, neophodno je uložiti dodatne napore u očuvanje kulturnog nasleđa.

Značaj obeležavanja Evropske godine kulturnog nasleđa ogleda se i u tome što ova inicijativa omogućava jačanje interkulturalnog dijaloga i ideje o zajedništvu, a pruža priliku i različitim grupama građana da se upoznaju i razviju osećaj tolerancije i pripadnosti evropskoj zajednici.

Tokom Kulturnog foruma u Milanu, održanom 7. decembra 2017. godine, a kojim je otpočeta Evropska godina kulturnog nasleđa, evropski komesar za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport Tibor Navračič istakao je značaj godine u kojoj ga proslavljamo, naglasivši da je kulturno nasleđe u srcu evropskog načina života i da ono definiše ko smo, da stvara osećaj pripadnosti, omogućavajući nam da razumemo prošlost i da izgradimo budućnost.

Aktivnosti za decu i mlade

Za aktivnosti u okviru inicijative odvojeno je osam miliona evra iz budžeta EU, a koja će biti dodeljena kroz postojeće EU programe: Erasmus plus, Kreativna Evropa, Evropa za građane i građanke, Horizont 2020. Aktivnosti će mahom biti namenjene deci i mladima, koji treba da (p)ostanu čuvari kulturnog nasleđa u budućnosti. One će podrazumevati volonterski, kao i angažman na društvenim mrežama, poput foto-takmičenja na Instagramu.

Sprovođenjem aktivnosti baviće se nacionalni koordinatori u svakoj državi, a glavni nosioci biće kulturni sektor i organizacije civilnog društva koje imaju veliki uticaj na društvene tokove javnog mnjenja u EU. U svrhu promovisanja inicijative kreirana je i *internet stranica* na kojoj je, između ostalog, dostupan i spisak aktivnosti s datumima i mestima održavanja događaja, konkursa i inicijativa tokom proslave Evropske godine kulturnog nasleđa.

Pored ovoga, na nivou EU institucija će takođe biti organizovani događaji tokom 2018. godine – pa će tako Evropska komisija, Evropski parlament, Savet EU, ali i Komitet regiona i Evropski ekonomski i socijalni komitet obeležiti godinu kulturnog nasleđa serijom događaja i aktivnostima fokusiranim na kulturu.

Evropska godina kulturnog nasleđa biće obeležena i u Srbiji, te će brojne aktivnosti biti organizovane u EU Info centru u Beogradu i EU Info kutku u Novom Sadu i Nišu.

*Jelisaveta Jovanović
Beogradska otvorena škola*

OBLAST PRAVDE I OSNOVNIH PRAVA ZASNOVANIH NA UZAJAMNOM POVERENJU

Nameravam da iskoristim ovlašćenja Komisije da, u okviru našeg područja nadležnosti, podržimo zajedničke vrednosti, vladavinu prava i osnovna prava, uzimajući u obzir raznovrsnost ustavnih i kulturnih tradicija 28 država članica.

Žan Klod Junker,
Političke smernice, 15. jul 2014.¹

Potreba za borbom protiv ekstremizma, radikalizacije i mržnje postala je još ozbiljnija tokom prošle godine, jer je Evropa još jednom bila žrtva gnusnih terorističkih aktivnosti. Naš fokus je bila implementacija Bezbednosne agende Evropske unije i suočavanje s brojnim i različitim pretnjama koje su pred nama. Predsednik Junker imenovao je Komesara za Bezbednosnu Uniju, koji blisko saraduje s državama članicama i agencijama EU, kako bi koordinirao naš rad u ovoj oblasti i koji redovno izveštava Kolegijum komesara. Ovo je novi način rada i važan način osiguranja bezbednosti naših građana.

Novi zakon o **borbi protiv terorizma** koji je dogovoren ove godine, predviđa i sankcioniše krivična dela povezana s terorizmom, dajući veća ovlašćenja za krivično gonjenje osoba koje podržavaju terorističke aktivnosti, kao i za bavljenje pitanjem povratka stranih boraca. Zatvaramo prostore u kojima teroristi sprovode svoje operacije, tako što im ograničavamo pristup **finansiranju, vatrenom oružju, lažnim dokumentima i eksplozivnim supstancama**. Ovo je globalna pretnja koja zahteva globalni odgovor i mi saradujemo s partnerima širom sveta kako bismo se suočili s **međunarodnim terorizmom**. Na samitu G20 u Hamburgu, predsednik Junker bio je među liderima koji su zagovarali i dogovorili akcioni plan za borbu protiv terorizma.

Tokom prošle godine pojačali smo takođe svoje napore u borbi protiv **terorističke propagande i radikalizacije na internetu**. Kroz EU Internet forum radimo s **velikim internet firmama** kako bismo osigurali da ilegalni sadržaj bude uklonjen što je brže moguće. **Jedinica za internet nadgledanje Evropske unije u okviru EUROPOL-a** prosledila je, do sada, internet kompanijama na desetine hiljada unosa. U proseku, 90% ovih unosa je uklonjeno. Komisija pažljivo prati kako kompanije koje

su vlasnici socijalnih medija sprovode kodeks ponašanja u borbi protiv ilegalnog govora mržnje na internetu. Mreža za podizanje svesti o radikalizaciji i **Program za osnaživanje civilnog društva** podržavaju one koji su na prvim linijama prevencije da destruktivne ideologije nađu uporište.

Rad na tome da Evropa postane sigurnije mesto počinje na našim granicama. Od 7. aprila putnici koji su prešli spoljne granice EU **sistemski su provereni** kroz relevantne baze podataka. Sistem ulaska i izlaska koji je Komisija predložila pomoći će u modernizaciji upravljanja spoljnim granicama i evidentirati ime, vrstu putnih isprava i biometriju svakog građanina van EU koji prelazi naše granice, zajedno s mestom na kojem prelaze granicu. Dogovor o predlogu Komisije za uspostavljanje Evropskog sistema za informacije o putovanjima i njihovom odobrenju (ETIAS) mora biti postignut kako bi se omogućila bolja provera pre putovanja u EU.

Nova pravila dogovorena za **Sistem za razmenu podataka o putnicima** pomoći će da se identifikuju putnici s visokim rizikom, a baze podataka EU, kao što je **Šengenski informacioni sistem**, sve više se koriste za dobijanje jasnije slike o traženim licima ili predmetima. Sistem trenutno sadrži 70 miliona upozorenja i konsultovan je 4 milijarde puta u 2016. godini.

Takođe, radimo na tome da (informacione) baze podataka EU u različitim zemljama budu kompatibilne. Ovo je od presudnog značaja da se osigura da nijedna informacija od kritičnog značaja ne isklizne kroz mrežu. U maju smo objavili novi pristup interoperabilnosti informacionih sistema i predloge za jačanje Agencije EU koja upravlja ovim ključnim sistemima.

Zaštita naših građana proteže se daleko izvan samo bezbednosnih pitanja. Važan deo naše lične bezbednosti je da osiguramo da se, sve većim brojem ličnih podataka, koje svakodnevno delimo, rukuje sigurno i poverljivo. Sveobuhvatna **reforma pravila o zaštiti podataka EU** počće da se primenjuje od 25. maja 2018. godine i pomoći će građanima da povrate kontrolu nad sopstvenim podacima. Slično tome, novi Okvir za **privat-**

¹ Od decembarskog broja Biltena, čitaoci i čitateljke su imali prilike da dobi detaljnije informacije o svakom od deset prioriteta predstavljenih u Govoru o Stanju unije predsednika Evropske komisije Žan Klod Junkera (Svake godine, u septembru, predsednik Evropske komisije govori pred Evropskim parlamentom o dostignućima prethodne i prioritetima za godinu koja dolazi.) Tekst koji čitate, treći po redu, kao i oni koji će uslediti, prevodi su iz Brošure koju je izdala Evropska komisija, a tiču se napretka u okviru deset prioriteta o kojima je Junker govorio.

nost dogovoren između EU i SAD štiti osnovna prava građana EU čiji se lični podaci koriste u SAD, ali i pruža kompanijama pravnu sigurnost i znanje o svojim obavezama kada je u pitanju zaštita podataka.

Napravili smo značajan napredak u borbi protiv prevara. Ove godine 20 država članica saglasile su se da prihvate predlog Komisije za osnivanje **Kancelarije Evropskog javnog tužioca**. Tužilac će biti snažno, nezavisno telo specijalizovano za borbu protiv finansijskog kriminala širom EU. Biće mu poverena ovlašćenja za istragu i krivično gonjenje korupcije ili prevare u vezi s budžetom EU, kao i prekograničnih prevara koja se tiče PDV-a. Svake godine najmanje 50 milijardi evra prihoda od PDV-a se gubi iz nacionalnih budžeta zbog prekograničnih prevara. Protiv finansijskog kriminala borićemo se takođe kroz dalje predloge za jačanje pravnih lekova za borbu protiv pranja novca. Predlažemo da se: ojača zaštita od finansijskih tokova iz zemalja visokog rizika koji ne pripadaju EU, da se uvećaju ovlašćenja finansijskih obaveštajnih službi EU, unapredi komunikacija s centralnim nacionalnim bankama i s registrima platnih računa, kao i da se suočimo s rizicima koji su u vezi s virtuelnim valutama i anonimnim pripejd-karticama.

Šengenski informacioni sistem sada sadrži **70 miliona upozorenja** i konsultovan je **4 milijarde puta** u 2016. godini.

Evropljani sada imaju **bolji pristup pravdi** zahvaljujući zakonodavstvu o pretpostavci nevinosti, pravnoj pomoći i zaštitnim mehanizmima za decu u krivičnom postupku. Nastavljeni su pregovori o novim predlozima za **poboljšanje zaštite dece u prekograničnim porodičnim sporovima**. EU je ranije 2017. godine potpisala Istanbulsku konvenciju Saveta Evrope za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Vladavina prava je jedna od temeljnih vrednosti EU, sadržana u Ugovoru, a Komisija je preduzela mere da je odbrani od sistemskih pretnji. Razgovaramo i s Poljskom o vladavini prava radi odbrane nezavisnosti sudstva u zemlji i isticanja zabrinutosti u vezi s reformama pravosuđa.

PREGOVARAČKO POGLAVLJE 30 – EKONOMSKI ODNOSI SA INOSTRANSTVOM

Izvor: EC Audiovisual Service

Poglavlje 30 – ekonomski odnosi sa inostranstvom bavi se pitanjima koja su u domenu zajedničke trgovinske politike Evropske unije, multilateralnih odnosa, bilateralnih sporazuma s trećim zemljama, kao i razvojne politike i humanitarne pomoći.

Ovo poglavlje obuhvata Zajedničku trgovinsku politiku, kojom se uređuju propisi koji se odnose na carine, članstvo u Svetskoj trgovinskoj organizaciji, kao i sporazume koje EU zaključuje s trećim državama. Osnovni ciljevi Zajedničke trgovinske politike su razvoj svetske trgovine, postepeno ukidanje ograničenja u međunarodnoj trgovini i smanjivanje carinskih barijera.

Poglavlje 30 pokriva i multilateralnu saradnju u oblasti pristupa tržištu, bavi se pitanjima koje se odnose jednim delom na carine, transport i zaštitu životne sredine. Evropska unija je najveća svetska trgovinska sila i najveći svetski izvoznik robe i ima potpisane ugovore o slobodnoj trgovini sa skoro svim evropskim državama koje nisu članice EU. Ukoliko to posmatramo na nivou sveta, EU ima potpisanih preko 200 različitih ugovora o slobodnoj trgovini. Pored toga, ona je i najveći svetski donator u oblasti razvojne politike i humanitarne pomoći, gde finansira gotovo polovinu sveukupne međunarodne pomoći.

Ovo poglavlje pokriva i saradnju s regionalnim i međunarodnim organizacijama, s ciljem promovisanja kako ekonomskog razvoja tako i demokratije, stabilnosti i poštovanja ljudskih prava.

KAKVA JE KORIST ZA SRBIJU?

Koristi za Srbiju i njene građane i građanke od primenjanja pravnih tekovina u ovoj oblasti su višestruke:

- Srbija će biti deo jedinstvenog tržišta EU, kao deo najveće trgovinske sile u svetu;
- Srbija će unaprediti svoju pregovaračku poziciju na globalnim tržištima, kao deo EU i Svetske trgovinske organizacije;
- Srbija će pristupiti novim tržištima s kojima EU ima već potpisane sporazume o slobodnoj trgovini;
- Potrošači će imati veći izbor robe po pristupačnijim cenama, a proizvođači pristup novim tržištima;
- Proizvođači u Srbiji će biti zaštićeni od nelojalne konkurencije s obzirom na to da EU zabranjuje aktivnosti koje mogu da dovedu do narušavanja konkurencije;
- U slučaju prirodnih i drugih katastrofa, Srbiji je na raspolaganju humanitarna pomoć EU.

Pregovaračka struktura

Na čelu Pregovaračke grupe za Poglavlje 30 je državni sekretar u Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija. Članovi pregovaračke grupe su predstavnici sledećih organa i organizacija: Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva finansija, Ministarstva privrede, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva zaštite životne sredine, Ministarstva odbrane, Agencije za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije, Agencije za bezbednost saobraćaja, Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, Republičkog zavoda za statistiku i Ministarstva za evropske integracije.

Koordinator radne grupe u Nacionalnom konventu o EU je ISAC Fond.

Analitički pregled zakonodavstva (skrining) otpočet je 2. jula 2014, a završen 26. oktobra 2015. godine, kada je usvojen izveštaj o skriningu.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Briselu, 11. decembra 2017. godine.

Izveštaj Evropske komisije za 2016. godinu

U Izveštaju Evropske komisije o napretku Srbije u procesu evropskih integracija za 2016. godinu navodi se da je **Srbija umereno pripremljena u oblasti ekonomskih odnosa sa inostranstvom**, te da je **ostvarila izvestan napredak u ovoj oblasti**.

Obaveze države kandidata

Države kandidati za članstvo su u obavezi da usklađuju svoju politiku prema trećim zemljama, ali i pozicije u međunarodnim organizacijama s politikama i pozicijama koje su usvojile države članice EU, kao i sama EU. Pored ovoga, **države kandidati za članstvo moraju biti članice Svetske trgovinske organizacije, preuzeti sve obaveze iz ovog članstva, kao i sve trgovinske sporazume Evropske unije s trećim državama.** Ovo znači da će države koje žele da postanu članice Unije morati da revidiraju sve ugovore o trgovini koje imaju s trećim državama kako bi ih uskladili sa ugovorima koje ima EU.

S obzirom na to da su države svoje nadležnosti u oblasti Zajedničke trgovinske politike u potpunosti prenele na Evropsku uniju, zakonodavstvo u ovoj oblasti donosi se na nivou Unije i direktno se primenjuje u svim državama članicama. Pomenuto zakonodavstvo u velikom delu čine obaveze proistekle iz multilateralnih i bilateralnih trgovinskih obaveza EU.

U oblasti razvojne pomoći, koja se takođe nalazi u domenu ovog poglavlja, države članice su u obavezi da se pridržavaju zakonodavstva i međunarodnih obaveza EU, ali i **da obezbede kapacitete za učestvovanje u razvojnim i humanitarnim programima i projektima EU.** Za ovu oblast je u okviru Evropske komisije zadužen Generalni direktorat za trgovinu (DG Trade).

Izvor: <http://www.epicenternetwork.eu>

Beogradska otvorena škola

Masarikova 5/16,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 11 30 61 372
F: +381 11 36 13 112
E: eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs
W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs
S: www.facebook.com/bos.rs
S: twitter.com/boskola

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Podržano od strane Evropske
unije u okviru programa
„Evropa za građane i građanke”

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten
„Progovori o pregovorima” prijavite se [OVDE](#).

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije
– molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl
eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome kako
možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko
smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili
ako niste zainteresovani da ga primete ubuduće, možete
nam to javiti odgovorom na ovu [poruku](#).

Ukoliko želite da primete informacije o specifičnim
poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU
popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem [LINKU](#).